

Guía Docente				
Datos Identificativos				2021/22
Asignatura (*)	Xeoloxía		Código	610G01006
Titulación	Grao en Química			
Descriptores				
Ciclo	Período	Curso	Tipo	Créditos
Grao	2º cuatrimestre	Primeiro	Formación básica	6
Idioma	CastelánGalegoInglés			
Modalidade docente	Presencial			
Prerrequisitos				
Departamento	Física e Ciencias da Terra			
Coordinación	Lado Liñares, Marcos	Correo electrónico	marcos.lado@udc.es	
Profesorado	Lado Liñares, Marcos López Vicente, Manuel Paz Gonzalez, Antonio Vidal Vázquez, Eva	Correo electrónico	marcos.lado@udc.es manuel.lopez.vicente@udc.es antonio.paz.gonzalez@udc.es eva.vidal.vazquez@udc.es	
Web				
Descripción xeral	Esta materia inclúe coñecementos básicos sobre a materia cristalina en estado sólido, a súa estructura e simetría. Unha parte importante da asignatura céntrase nos procesos naturais que dan lugar ós minerais e nalgúns das propiedades que permiten recoñecer ós mesmos.			

Plan de continxencia	<p>I.Adaptación no caso de non presencialidade sobrevida causada por gromos de COVID.</p> <p>1. Modificacións nos contidos Non se realizarán cambios</p> <p>2. Metodoloxías *Metodoloxías docentes que se manteñen</p> <p>Sesión maxistral Solución de problemas Proba mixta</p> <p>*Metodoloxías docentes que se modifican Prácticas de laboratorio (non se realizarán, e a avaliación destes coñecementos se incorpora á metodoloxía de solución de problemas).</p> <p>3. Mecanismos de atención personalizada ao alumnado</p> <p>Correo electrónico: Diariamente. De uso pra facer consultas, solicitar encontros virtuais para resolver dúbidas e facer o seguimento dos traballos.</p> <p>Moodle: Diariamente. Segundo a necesidade do alumnado. Dispoñen de foros da materia, para formular as consultas necesarias.</p> <p>Teams: 2 sesións síncronas semanais en gran grupo para o avance dos contidos teóricos, e unha sesión síncrona semanal por grupo pequeño. As sesións de Teams terán lugar na franxa horaria que ten asignada a materia no calendario aprobado pola facultade.</p> <p>4. Modificacións na avaliación</p> <p>Prácticas de laboratorio.- Elimínase a súa contribución a calificación final, que pasa a formar parte da solución de problemas. Redúcese o peso da proba mixta na calificación final ó 40%. Polo tanto, o peso de cada unha das actividades availables será o seguinte:</p> <p>Proba mixta (40%) Solución de problemas (60%)</p> <p>*Observacións de avaliación: Mantéñense as mesmas que figuran na guía docente, agás que as referencias ao cómputo da asistencia só se realizarán respecto das sesións que poidera haber ate o momento no que se suspende a actividade na facultade.</p> <p>5. Modificacións da bibliografía ou webgrafía Non se realizarán cambios.</p> <p>II.Adaptación no caso no que se supere o aforo da aula asignada para as clases magistrales da materia.</p> <p>1.No caso de existiren problemas de aforo nos espazos designados para a realización de actividades presenciais, reservaranse espazos adicionais nos que os alumnos poidan seguir as actividades a través da plataforma TEAMS. No caso das actividades prácticas, os grupos desdobraranse para adaptarse á capacidade do laboratorio</p>
----------------------	--

Competencias do título	
Código	Competencias do título
A1	Utilizar a terminoloxía química, nomenclatura, convenios e unidades.
A3	Coñecer as características dos diferentes estados da materia e as teorías empregadas para describilos.

A6	Coñecer os elementos químicos e os seus compostos, as súas formas de obtención, estrutura, propiedades e reactividade.
A9	Coñecer os rasgos estruturais dos compostos químicos, incluíndo a estereoquímica, así como as principais técnicas de investigación estrutural.
A12	Relacionar as propiedades macroscópicas coas de átomos e moléculas.
A15	Recoñecer e analizar novos problemas e planear estratexias para solucionalos.
A16	Adquirir, avaliar e utilizar os datos e información bibliográfica e técnica relacionada coa Química.
A20	Interpretar os datos procedentes de observacións e medidas no laboratorio.
A23	Desenvolver unha actitude crítica de perfeccionamento na labor experimental.
A24	Explicar, de xeito comprensible, fenómenos e procesos relacionados coa Química.
A25	Relacionar a Química con outras disciplinas e recoñecer e valorar os procesos químicos na vida diaria.
A27	Impartir docencia en química e materias afíns nos distintos niveis educativos.
B1	Aprender a aprender.
B3	Aplicar un pensamento crítico, lóxico e creativo.
B4	Traballar de forma autónoma con iniciativa.
B5	Traballar de forma colaborativa.
B6	Comportarse con ética e responsabilidade social como cidadán e como profesional.
B7	Comunicarse de maneira efectiva nun entorno de traballo.
C1	Expresarse correctamente, tanto de forma oral coma escrita, nas linguas oficiais da comunidade autónoma.
C2	Dominar a expresión e a comprensión de forma oral e escrita dun idioma estranxeiro.
C3	Utilizar as ferramentas básicas das tecnoloxías da información e as comunicacións (TIC) necesarias para o exercicio da súa profesión e para a aprendizaxe ao longo da súa vida.
C6	Valorar criticamente o coñecemento, a tecnoloxía e a información dispoñible para resolver os problemas cos que deben enfrentarse.
C7	Asumir como profesional e cidadán a importancia da aprendizaxe ao longo da vida.

Resultados da aprendizaxe

Resultados de aprendizaxe	Competencias do título		
Adquirir coñecementos sobre da reactividade dos elementos químicos para formar compostos na Natureza mediante o estudo dos minerais, compostos químicos inorgánicos naturais, e a súa formación ou mineraloxénesis.	A1 A3 A6 A12	B1 B3 C1 C2	
As prácticas de laboratorio inclúen o estudo de formas cristalográficas e o recoñecemento de minerais a través dun análisis crítico da súa simetría e das propiedades físicas, o desenrollo de visión espacial e a capacidade de abstracción.	A1 A12 A15 A16 A23 A25 A27	B1 B4 B5 B7 C6	
Abordar aspectos teóricose prácticos dos minerais ou o estado da materia cristalina, e a relación entre orden interno e propiedades macroscópicas.	A9 A12 A16 A20 A25		C1 C2
Coñecer a estrutura interna, sistema cristalográfico e as celdas unidade más representativas das clases minerais.	A1 A3 A6 A16	B3 B7 C2 C3	C1
Relacionar as diversas propiedades físicas dos minerais (densidade, exfoliación, dureza, piezoelectricidade) e a súa composición química, tipo de enlace, estrutura interna e sistema cristalino.	A6 A12	B1 C6 C7	

Os traballos a realizar en grupos pequenos están encaminados a que o alumno analice un problema e o expoña de forma sintética, establecendo as interaccións dese problema con outras disciplinas.	A15 A16 A20 A24	B1 B5 B6 B7	C1 C2 C7
Recoñecer a materia en estado cristalino, analizar a súa estrutura e describir a súa simetría interna.	A1 A3 A6	B1 B3 B4	C1 C2
Familiarizarse coa nomenclatura axustada ós convenios vixentes tanto en cristalografía como en mineraloxía.	A1 A3 A16	B1 B4 B7	C1 C2

Contidos

Temas	Subtemas
Cristalografía e simetría das estruturas cristalinas	<ol style="list-style-type: none"> 1. Introducción á cristalografía e mineraloxía. Definición de cristal e mineral. Principales propiedades da materia cristalina. Fundamentos de cristaloquímica: coordinación. 2. Sistemas cristalinos: triclínico, monoclínico, ortorrómbico, tetragonal, hexagonal e cúbico. 3. Simetría puntual: elementos de simetría, operacións de simetría e clases de simetría. 4. Morfoloxía e formas cristalinas: eixos cristalográficos, relacións axiales, caras fundamentais e índices de Miller. 5. Simetría planar: Ordeamento en dúas dimensións e redes planas. Simetría e grupos planares. 6. Simetría espacial: orden tridimensional, redes de Bravais; simetría con traslación, eixos helicoidais e planos de deslizamento. Grupos espaciais. 7. Simetría molecular e notación de Schoenflies.
Procesos xeológicos, formación dos minerales e tipos de rochas	<ol style="list-style-type: none"> 8. Formación dos elementos químicos. 9. Formación dos minerales: 10. Tipos de rochas: ígneas, sedimentarias e metamórficas. 11. Minerais más abundantes na codia terrestre: silicatos.
Propiedades físicas e químicas da materia cristalina	<ol style="list-style-type: none"> 12. Propiedades físicas dos minerales: hábito, exfoliación, partición e fractura, dureza, tenacidade, peso específico, flexibilidade e elasticidade. Piezoelectricidade, piroelectricidade e propiedades magnéticas. 13. Propiedades ópticas dos minerales: difracción de Raios X, luminiscencia, fluorescencia e fosforescencia. A cor, raia e brillo, índice de refracción, cristales isótropos e anisótropos. Luz polarizada e microscopio petrográfico; birrefringencia, cristales uniáxicos e biáxicos. Natureza dos rayos X e a súa interacción coa materia cristalina: ecuación de Bragg,

Planificación

Metodoloxías / probas	Competencias	Horas presenciais	Horas non presenciais / trabalho autónomo	Horas totais
Sesión maxistral	A1 A3 A6 A9 A12 A20 A25 B1 B3 B6 C1 C2 C7	26	60	86

Prácticas de laboratorio	A12 A15 A16 A23 A27 B1 B3 B4 B5 B7 C1 C2 C6	15	22.5	37.5
Solución de problemas	A15 A20 A23 A24 B7 C1 C2 C3 C7	9	13.5	22.5
Proba mixta	A1 A3 A6 A9 A12 A15 A16 A20 A23 A25 B1 B3 B7 C1 C2	2	0	2
Actividades iniciais	B1 B3 C7	1	0	1
Atención personalizada		1	0	1

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientativo, considerando a heteroxeneidade do alumnado

Metodoloxías	
Metodoloxías	Descripción
Sesión maxistral	Clases maxistrais presenciais de 50 minutos de duración destinadas a impartir os contidos teóricos da asignatura coa axuda de material audiovisual.
Prácticas de laboratorio	Clases prácticas nas que se identificarán sistemas cristalinos, elementos de simetría e grupos de simetría puntual empregando estruturas modelo. Estas actividades incluirán ademáis o recoñecemento dos minerales e rochas más representativos.
Solución de problemas	Sesiós centradas na resolución de problemas relacionados coas redes cristalinas, coa estructura, orixe e propiedades de minerais e rochas, e identificación das combinacións de elementos de simetría posibles nos grupos de simetría puntual.
Proba mixta	Esta actividade terá como obxectivo evaluar os coñecementos adquiridos polo alumno por medio dunha proba escrita.
Actividades iniciais	Sesión introductoria a desenrolar o primeiro día de clase, na que se explicará o programa do curso, a metodoloxía, os criterios de avaliación, así coma o calendario de cada unha das actividades previstas.

Atención personalizada	
Metodoloxías	Descripción
Solución de problemas	A atención persoalizada farase por medio de titorías e entrevistas persoais nas datas sinaladas. Ademáis, esta atención persoalizada poderá facerse tamén de forma telemática, empregando o correo electrónico, o campus virtual, e a plataforma Microsoft Teams. Prestaránse especial atención a aqueles alumnos que polas súas características especiales poidan ter maiores problemas de aprendizaxe e a aqueles con dedicación a tempo parcial.

Avaliación			
Metodoloxías	Competencias	Descripción	Cualificación
Proba mixta	A1 A3 A6 A9 A12 A15 A16 A20 A23 A25 B1 B3 B7 C1 C2	Consistirá nunha proba sobre contidos teóricos. A calificación mínima requerida para superar esta proba é de 5 puntos sobre 10	60
Solución de problemas	A15 A20 A23 A24 B7 C1 C2 C3 C7	A avaliación incluirá cuestionarios de problemas	10
Prácticas de laboratorio	A12 A15 A16 A23 A27 B1 B3 B4 B5 B7 C1 C2 C6	A avaliación incluirá cuestiós a desenrolar durante as prácticas e unha proba sobre formas cristalográficas	30

Observacións avaliación

A asignatura estará dividida en dúas partes: unha centrada no estudo da cristalografía, e outra centrada na mineraloxía. Cada unha de estas mitades terá asignada na calificación final a metade da porcentaxe de cada actividad mencionada arriba.

Para superar a materia é requisito imprescindible obter unha calificación mínima de 5 puntos sobre un máximo de 10 en cada unha das actividades avaliables para cada unha das mitades da asignatura. En caso contrario, a asignatura non será superada. No caso de que a calificación media entre todas as actividades sexa maior que 5, pero non se superara algunha das actividades evaluables, a calificación que aparecerá na acta será de 4.

Unha vez superadas todas as actividades, a nota final calcularase da seguinte forma: a proba mixta suporá un 50% da nota final, as actividades de laboratorio suporán un 30%, e a resolución de problemas contribuirá co 20% restante. A asistencia a clases e prácticas de laboratorio, e a entrega de problemas son obligatorias para ser evaluados. A ausencia inxustificada a unha das sesións de laboratorio, ou a unha actividade de grupo pequeno suporá a descalificación da asignatura. O alumno será declarado NON PRESENTADO só se non asiste a ningunha das actividades cuxa avaliación supón máis dun 10% da cualificación final. As Matrículas de Honra serán outorgadas só aos estudiantes que sexan evaluados ao longo do curso e superen a correspondente avaliación en calquera das dúas oportunidades, ata

alcanzar o máximo de Matrículas de Honra posible segundo a normativa da institución.

As calificacións de prácticas de laboratorio e traballos en grupo reducido conservaranse na segunda oportunidade, mentres que a calificación da proba mixta da segunda oportunidade substituirá á obtida na primeira. Os alumnos con recoñecemento de dedicación a tempo parcial non terán a obriga de asistir ás clases teóricas nin ás actividades de grupos reducidos, aínda que a súa asistencia a prácticas sí será obligatoria. A porcentaxe da calificación correspondente ás actividades de grupo reducido será asimilada á calificación da proba mixta tanto na primeira como na segunda oportunidad. Na convocatoria extraordinaria de decembro, aplicaranse os criterios de avaliación da guía docente do curso 2020-21.

Fontes de información

Bibliografía básica	<ul style="list-style-type: none">- Borchardt-Ott, W. (2012). Crystallography: An Introduction. Springer- KLEIN, C. y HURLBUT, C.S. Jr (1996). Manual de mineraloxía basado en la obra de J. Dana. Reverté- Phillips, F.C. (1972). Introducción a la Cristalografía. Paraninfo- Gay P. (1977). Introducción al estado cristalino. EUNIBAR <p>Recursos na web: http://www.uned.es/cristamine/ (curso de Cristalografía y Mineralogía de la UNED)</p> <p>http://www.ucm.es/info/crismine/TEXTOS_MONOGRÁFICOS.htm (Facultad de Ciencias Geológicas de la UCM)</p> <p>http://161.116.85.21/crista/castella/index_es.htm (Cristalografía de Màrius Vendrell, UB) http://webmineral.com/ (Sitio con abundantes recursos relacionados con la cristalografía y mineraloxía) http://www.iucr.org/ (Sitio da Unión Internacional de cristalografía)</p>
Bibliografía complementaria	<ul style="list-style-type: none">- Amorós, J.L. (1990). El cristal. Morfología, estructura y propiedades físicas. Atlas- Galán, E. y Mirete, S. (1979). Introducción a los minerales de España. IGME <p>Recursos na web: Jiménez, J. y Velilla, N. Óptica mineral. Universidad de Granada (consultado en xullo de 2017). http://www.ugr.es/~minpet/pages/docencia/opticamineral/paginas/default.htm Tindle, A. 2010. Andy Tindle? s Pages. The Open University (consultado en xullo de 2017). http://www.open.ac.uk/earth-research/tindle/</p> <p>http://www.uned.es/cristamine/mineral/metodos/prop_micr.htm</p> <p>http://www.nature.com/news/specials/crystallography-1.14540</p>

Recomendacións

Materias que se recomenda ter cursado previamente

Materias que se recomienda cursar simultaneamente

Materias que continúan o temario

Observacións

(*)A Guía docente é o documento onde se visualiza a proposta académica da UDC. Este documento é público e non se pode modificar, salvo casos excepcionais baixo a revisión do órgano competente dacordo coa normativa vixente que establece o proceso de elaboración de guías